

Jako sekundární zdroj pro podpoření nalezených vztahů z šetření TALIS 2018 jsou využita i data propojení modulu TALIS-PISA link. V modulu TALIS-PISA link byly stejně jako v samotném šetření PISA zapojeny druhy škol, ve kterých studují patnáctiletí žáci – základní školy, víceletá gymnázia, čtyřleté gymnázium, maturitní obory středních odborných škol, nematuritní obory středních odborných škol. Z hlediska škol zapojených v České republice do modulu TALIS-PISA link se jednalo o výběr škol vycházející z PISA 2018. Z celkem 330 škol zapojených v České republice do PISA 2018 bylo do modulu TALIS-PISA link vybráno mezinárodním konsorciem 173 škol a bezmála 4 000 žáků. Proměnné (odpovědi žáků) z modulu TALIS-PISA link byly agregovány na úroveň školy (zprůměrovány) a do analýz vstupují vždy na druhé úrovni školy. Cílem je zjistit korelace mezi postoji žáků a postoji učitelů. Je nutné mít ale na paměti, že se jedná o úroveň školy, a měříme tak vztahy mezi kompozičními či kontextuálními faktory, které jsou zobecnitelné jen pro úroveň škol.

Otázky týkající se výuky ve třídě a využívaných postupů se vztahovaly k jedné třídě, kterou učitel vyučuje. Konkrétně měl zvolit třídu žáků na 2. stupni ZŠ nebo v nižších ročnících víceletého gymnázia na dané škole, v níž vyučoval po 11. hodině minulé úterý, případně třídu, kterou vyučoval ve dni následujícím po úterý, pokud v dané úterý žádnou odpovídající třídu neučil.

Sekundární analýza nemá za cíl nahradit akademický výzkum. Výsledky jsou proto prezentovány uživatelskou formou místo standardních požadavků impaktovaných časopisů. Závěry sekundární analýzy mohou posloužit následnému akademickému výzkumu, který může dále rozvinout výsledky exploračních analýz v této zprávě.

Veškeré analýzy jsou prováděny s odpovídajícím vážením dat. Pro přípravu, kódování, propojování a základní analýzu dat byly využity softwarové programy *IDB Analyzer* a *IBM SPSS Statistics*. Pro pokročilejší analýzy a hierarchické regresní modelování byly využity programy *Stata*, *R* (vizualizace) a *Mplus* (kontrola výsledků z R, testování robustnosti při imputaci chybějících hodnot, práce s plausibilními hodnotami). V rámci programu R byly využity balíčky „*instvy*“ a „*WeMix*“ (umožňuje vážení na dvou úrovních HLM), „*lme4*“ pro HLM modely, „*interaction*“ pro vizualizaci interakčních efektů, „*coefplot*“ pro vizualizaci regresních koeficientů, „*correlation*“ pro Gaussovy grafické modely.

V případech, kde se v textu Zprávy při interpretaci kombinovaných grafů hovoří o rozdílech mezi žáky různých škol obecně a kde je obtížné dodržovat terminologii dle druhů a typů škol (dle §7 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, a souvisejících prováděcích předpisů), využívá Zpráva z důvodu zachování jednoduchosti a přehlednosti textu pouze termín „druh školy“. V případech, kdy se v textu hovoří zřetelně o rozdílech mezi žáky definovaných typů škol (typy středních škol, typy škol dle SES apod.), je ponechán termín „typ školy“.

Všechny výsledné vztahy je možno chápat pouze ve smyslu asociací či korelací mezi zkoumanými faktory a sledovanými postoji učitelů. Z charakteru šetření TALIS 2018 či TALIS-PISA link, kdy se jedná o srovnání učitelů či ředitelů v jeden časový okamžik a kdy se v řadě případů jedná o proměnné zjišťované pomocí dotazníku a zachycující často jen deklarované chování respondenta, nelze vyvozovat žádné příčinné souvislosti.

Při popisu regresních modelů a v následném shrnutí analýzy „efekt proměnné“ znamená pouze pozitivní nebo negativní asociaci při interpretaci regresního koeficientu, v žádném případě „efekt proměnné“ nelze interpretovat jako kauzální vztah.

Důvodem je výzkumný design studie TALIS.